

Área / Unidad ASESORIA JURIDICA AJ0000 MGP	Documento 11213I00BO	
<i>Código de verificación</i> 0D70 4V2V 6C6Y 710W 0JLJL	<i>Expediente</i> 238/2019/288	
	<i>Fecha</i> 30-04-2019	

<i>Asunto</i> Aprobación do "Plan de usos e mecánicas de xestión das Naves do Metrosidero"	<i>Interesado</i> AYUNTAMIENTO DE A CORUÑA
---	---

ASESORÍA XURÍDICA

Asunto: Naves do Metrosidero. Aprobación do "Plan de usos e mecánicas de xestión das Naves do Metrosidero".

Recíbese nesta Asesoría Xurídica solicitude de informe xurídico sobre o "Plan de usos e mecánicas de xestión das Naves do Metrosidero", logo de concluído o proceso participativo levado a efecto ao longo do último ano desde a Concellería de Participación Cidadá.

Acompáñase un informe proposta asinado pola xefa de servizo de Participación Cidadá e Innovación co Visto e Prace da concelleira de Participación e Innovación Democrática e o "Plan de usos e mecánicas de xestión das Naves do Metrosidero", seguido dos seguintes documentos:

- Documento 1 "Naves do Metrosidero: proxecto ampliado de usos e mecánica de xestión".
- Documento 2 "Réxime de usos das Naves do Metrosidero".
- Documento 3 "Convenio polo que se establecen as bases de cooperación entre a Deputación Provincial da Coruña e o Concello da Coruña para regular a implicación e participación do alumnado do Grao Medio en Instalacións e Amoblamento do IES Calvo Sotelo, na realización dunha análise sobre as necesidades e solucións de deseño e mobiliario para as Naves do Metrosidero dentro do "Proxecto Naves do Metrosidero", no marco do Plan de Emprego Local 2016-2019, anualidade 2018".

I. CONSIDERACIÓNS XERAIS:

1. Os bens das entidades locais:

Os **bens das Entidades Locais** clasifícanse tradicionalmente en bens **de dominio público** e bens **patrimoniais** (artigo 2 do Regulamento de bens das entidades locais, aprobado por Real decreto 1372/1986, de 13 de xuño – en adiante RBEL –).

Os bens de dominio público poden ser de uso público ou de servizo público. Son **bens de uso público** local os camiños, prazas, rúas, paseos, parques, augas de fontes e estanques, pontes e demais obras públicas de aproveitamento ou utilización xerais cuxa conservación e policía sexan da competencia da Entidade local (artigo 3 RBEL). Son **bens de servizo público** os destinados directamente ao cumprimento de fins públicos de responsabilidade das Entidades Locais, como a casa consistorial, os mercados, ou o matadoiro, os museos, as escolas, os cemiterios, os campos de deporte ou calquera outro directamente destinado á prestación de servizos públicos (artigo 4 RBEL).

Os bens de dominio público son **inalienables, inembargables e imprescritibles** (artigo 5 RBEL, de acordo co disposto no artigo 132 da Constitución española). A inalienabilidade indica que non é susceptible de alleamento; a inembargabilidade, que non pode ser obxecto de mandamento de embargo; a imprescritibilidade alude á imposibilidade de adquirirse por prescrición, isto é, pola posesión prolongada por mais que se produza con boa fe e xusto título.

Os **tipos de usos** que se poden dar sobre os bens de dominio público segundo a normativa vixente (artigo 75 RBEL) obedecen a unha dobre clasificación:

a) Uso común – uso privativo:

O uso común é o correspondente por igual a todos os cidadán indistintamente, de modo que o uso de uns non impida o dos demais interesados. Este uso común pode ser xeral, cando non concorran circunstancias singulares; o especial, de concorrer circunstancias especiais pola perigosidade, intensidade do uso ou calquera outra semellante.

O uso privativo é o constituído pola ocupación dunha porción do dominio público, de xeito que limite ou exclúa a utilización polos demais interesados.

b) Uso normal – uso anormal:

O uso normal é o conforme co destino principal do dominio público a que afecte. O uso anormal, pola contra, o que non é conforme con dito destino.

O **uso común xeral** dos bens de dominio público exercerase de modo **libre, público e gratuito**, respectando a súa natureza, o seu destino e as normas que se teñan adoptado (ex. artigo 76 RBEL).

O **uso común especial normal** dos bens de dominio público suxeitarase a **licenza** ou **autorización** axustada á natureza do dominio público, ao seu destino e ás normas que o regulen (artigo 77 RBEL).

O **uso privativo e o uso anormal** dos bens de dominio público estarán suxeitos a **concesión administrativa** (artigo 78 RBEL, sen prexuízo do disposto no artigo 92, apartados 1 a 4 da Lei 33/2003, de 3 de novembro, do Patrimonio das Administracións

Públicas), outorgada de acordo co procedemento establecido, que garantirá a concorrencia.

2. A xestión dos espazos de uso común xeral:

As normas reguladoras dos bens públicos non se refiren polo xeral á xestión dos espazos, presupoñendo unha posición tradicional da Administración Pública respecto da veciñanza que pasa por manter os mesmos en adecuado estado de conservación, seguridade e ornato, e garantir a accesibilidade e o seu uso en condicións de igualdade.

A idea de que a veciñanza participe na xestión destes espazos móvese nun marco xurídico non regulado, pero facilmente imaxinable baixo **dclaracións e principios** que presiden o noso ordenamento xurídico, como os seguintes:

- É unha misión dos poderes públicos establecida na propia Constitución “facilitar a participación de todos os cidadáns na vida política, económica, cultural e social” (artigo 9.2 CE) e, en particular, a promoción das “condicións para a participación libre e eficaz da xuventude no desenvolvemento político, social, económico y cultural” (artigo 48 CE).
- É un deber/dereito da veciñanza “participar na xestión municipal, de acordo co disposto nas leis e, no seu caso, cando a colaboración con carácter voluntario dos veciños sexa interesada polos órganos de goberno e administración municipal” (artigo 18.1.b LBRL).

A participación da veciñanza na xestión dos espazos de uso común xeral pode ter diferentes intensidades:

- Participación na selección dos espazos. A veciñanza debe ter mecanismos que permitan decidir os espazos que serán intervídos e abertos ao uso común xeral. Os orzamentos participativos son una ferramenta esencial e hai exemplos moi significativos da súa eficacia.
- Participación do deseño dos espazos. Na actualidade, existe un fenómeno coñecido como “urbanismo emerxente” ou “urbanismo cidadá” que concibe a construción da cidade “desde abaixo”, favorecendo a participación cidadá como alternativa ou complemento aos mecanismos formalizados da planificación urbanística “desde arriba”, de modo que o espazo urbano sexa deseñado na rúa e desde a rúa.
- Participación na xestión dos espazos. A participación da veciñanza neste caso alcanza cotas moito mais esixentes, porque implica a asunción de (co)responsabilidade sobre os espazos, mais ou menos intensa e directa segundo o grao de xestión exercido.

Na súa expresión de **máximos**, a xestión dos espazos de uso común xeral pola veciñanza implica un cambio no modelo de relación entre a Administración Pública e a cidadanía:

Modelo tradicional	Novo modelo
Cesión de espazo a entidades asociativas	Cesión de xestión á veciñanza organizada
Título administrativo unilateral	Documento pactado
Actividades de inspección municipais	Rendición de contas dos veciños
Responsabilidade administrativa	Co-responsabilidade
Legalidade	Legalidade + lexitimidade social

O novo modelo non pode ser creado nin imposto. A tarefa do regulador debe limitarse a **recoñecelo** cando exista, isto é, cando se dean as circunstancias que o fagan visible e necesario. Nese momento, unha regulación axeitada pode favorecer o seu desenvolvemento e consolidación.

No “**entre tanto**”, a Administración pode sentar as bases que permitan realizar os principios antes enunciados: facilitar a participación de todos os cidadáns na vida política, económica, cultural e social e, en particular, a promover as condicións para a participación libre e eficaz da xuventude no desenvolvemento político, social, económico y cultural. Ás actuacións tradicionais da Administración, súmase a de **dinamizadora do social**, favorecendo accións, implicándose coas iniciativas cidadás, ofrecendo ferramentas e recursos e executando as demandas cidadás. Todo elo conservando sobre os bens de dominio público -porque serve con obxectividade aos intereses xerais e con sometemento pleno á lei e ao dereito (artigo 103.1 da Constitución española)- todas as súas **potestades e competencias**, que son **irrenunciabes**, así como a súa **responsabilidade**, ante os veciños e fronte a terceiros.

II. O PARQUE DO METROSIDERO

1. Reflexións xerais sobre o proceso participativo realizado

O proceso participativo levado a cabo puxo de manifesto o **valor da participación**, non desde unha perspectiva democrática e política, senón tamén **xurídica**. A través de proceso acadáronse fórmulas e solucións para os espazos que non terían sido imaxinadas baixo as fórmulas tradicionais traballadas exclusivamente desde os servizos municipais.

O resultado do proceso participativo permitiu confirmar unha idea que leva estando presente no modo de actuar desta Administración nos vindeiros anos: o dereito é moi rico en matices e as normas permiten unha marxe de actuación, dentro da estrita

legalidade, moito mais ambiciosa que a tradicional, de xeito que as fórmulas para dar satisfacción ás propostas da veciñanza están na bagaxe propia das Administracións Públicas aínda que empregadas para cometidos moi distintos.

O resultado do proceso condúcenos a coñecer a unha Administración que interactúa coa veciñanza cun papel moi distinto ao tradicional. Lonxe de limitarse a intervir, autorizar e prohibir, a Administración propón, impulsa, dinamiza e acompaña.

Baixo estas premisas, os resultados do proceso participativo ofrecen a imaxe do espazo como un gran parque, agora pechado por murallas que deben tender a desaparecer, de xeito que o espazo se integre no barrio e na cidade. Un parque no que os teitos e as paredes das naves resgardan da auga e o vento, pero non privan ao espazo do carácter aberto que caracteriza a calquera parque ou praza da cidade. Un espazo onde as portas non evitan a entrada senón que invitan a entrar.

Do propio proceso participativo xorde a idea do parque como novo ben de dominio público para o desfrute da veciñanza, de **uso común xeral**. Isto significa que será usado comunmente para o destino que se lle asignou: **para estar, pasear, usar e desfrutar** sen necesidade de permisos ou títulos habilitantes. Con carácter **libre, público e gratuíto**. E no que as únicas regras serán as que por civismo queiramos impoñernos, e nas que a única condición de uso será a de respectar o desfrute dos demais e deixar o espazo nas mesmas condicións que atopamos ao chegar.

O Parque do Metrosidero será sen dúbida unha oportunidade para a experimentación e aprendizaxe sobre novos modelos de xestión de espazos públicos, que permitirá repensar o rol da Administración e da veciñanza en relación co espazo.

2. Uso das Naves do Metrosidero

Na proposta municipal, as Naves do Metrosidero forman parte dun amplo espazo público de titularidade municipal que será progresivamente transformado ata conformar un gran parque que servirá de lugar de encontro e lecer da veciñanza e, de maneira prioritaria, da mocidade.

Nestes momentos póñense a disposición da veciñanza os seguintes espazos físicos:

- ✓ A nave multidisciplinar: é unha nave diáfana que se utilizará para usos polivalentes: desde estar e atoparse con outras persoas, ata a programación de actividades de todo tipo (sociais, culturais, etc.) que sexan de interese para a mocidade.
- ✓ A nave de deportes urbanos: é unha nave diáfana que se utilizará para a práctica de deportes urbanos, nomeadamente, parkour, skate e escalada.
- ✓ A nave de xestión: será destinada á prestación dos servizos municipais á mocidade, nomeadamente os referidos a recursos e información xuvenil e, no futuro, a albergar a entidade (assemblea ou outro tipo de entidade cidadá) de xestión que se fará cargo das naves.

- ✓ Polo que respecta aos espazos exteriores, principalmente son espazos de encontro nos que tamén poderán desenvolverse actividades.

As condicións básicas do réxime de usos para o conxunto do espazo son as seguintes:

1º A utilización dos espazos pola cidadanía en xeral e pola mocidade, nomeadamente, farase baixo á súa exclusiva responsabilidade

2º Os/As menores de oito anos que utilicen o espazo deberán estar baixo o coidado e responsabilidade dunha persoa adulta en todo momento.

3º O servizo de limpeza e mantemento, e, no seu caso, de dinamización, será por conta do Concello da Coruña.

De seguido, descríbense as condicións básicas do réxime de usos para cada un dos espazos:

1º Nave de deportes urbanos:

Esta nave destinarase á práctica de deportes urbanos como a escalada, o parkour, e o skate. Contará con equipamento básico axeitado ás características destas prácticas deportivas e coas condicións de seguridade precisas.

O horario de apertura previsto é o seguinte:

- Horario de verán (do 22/06 ao 30/09): de 12:00 a 1:00 horas.
- Horario de inverno (de 01/10 a 21/06):
 - De luns a venres: de 11:00 a 21:00 horas.
 - Sábados, domingos e festivos: de 11:00 a 23:00 horas.

2º Nave multidisciplinar:

Estará dedicada a usos polivalentes, de libre elección polas persoas usuarias, sempre que se respecte a natureza do espazo. Estará equipada con wifi, mobiliario que favoreza o encontro entre as persoas e con instalacións básicas que permitan os usos polivalentes e as actividades individuais ou grupais.

O horario de apertura previsto é o seguinte:

- Horario de verán (do 22/06 ao 30/09): de 12:00 a 1:00 horas.
- Horario de inverno (de 01/10 a 21/06):
 - De luns a venres: de 11:00 a 21:00 horas.
 - Sábados, domingos e festivos: de 11:00 a 23:00 horas.

3º Nave de xestión:

Esta nave é un ben de servizo público. Albergará:

- ✓ As oficinas administrativas do Departamento de Mocidade do concello.
- ✓ punto da Rede Municipal de Información Xuvenil, integrado por unha equipa de 3 informadores/as xuvenís.

- ✓ espazo de traballo do futuro órgano – asemblea de xestión colectiva das Naves do Metrosidero.

O horario de apertura previsto é o seguinte:

- Oficinas administrativas do Departamento de Mocidade:

De luns a venres: de 08:00 a 15:00 horas.

- Punto da Rede Municipal de Información Xuvenil

Mañás: martes e xoves de 11:00 a 15:00 horas.

Tardes: de 16:00 a 21:00 horas.

4º Invernadoiro e espazos exteriores:

Estes espazos destinaranse a estar e descansar, sen máis limitacións que as derivadas do horario de apertura do equipamento.

As Naves do Metrosidero que forman parte do futuro Parque do Metrosidero son bens de dominio público para o uso da veciñanza de uso común xeral con carácter libre, público e gratuíto.

3. Xestión do espazo

As Naves do Metrosidero representan unha oportunidade para a experimentación e o aprendizaxe sobre novos modelos de xestión dos espazos públicos, para reflexionar sobre cal debe ser a relación entre cidadanía e administración coas actuais tendencias da gobernanza pública.

Pártese da concepción dun espazo de dominio público destinado a un uso común xeral, polo que a administración debe garantir a dita condición ante a cidadanía. Pero se incorpora como valor primordial o valor da co-responsabilidade entre a cidadanía e a administración, que xa quedou plasmada na fase de co-deseño do espazo, pero que debe guiar a súa posta en marcha e o seu funcionamento posterior.

Inicialmente, a administración farase cargo da xestión integral do conxunto dos espazos, garantindo as posibilidades de uso a toda a cidadanía:

- ✓ Xestión técnica do espazo.
- ✓ Dinamización do coñecemento e uso dos novos recursos á mocidade individualmente e ás asociacións e colectivos nos que se integra.
- ✓ Colaboración cos centros educativos da cidade para facilitar o uso do novo equipamento, tendo en conta as necesidades detectadas nos encontros individualizados de presentación do proceso participativo.

- ✓ Impulso á denominada “proto-asamblea” de xestión do espazo, conformada polas persoas a título individual e entidades e colectivos que participaron activamente no proceso participativo para o deseño do espazo. A participación deste grupo foi moi activa, polo que teñen un elevado valor para poder xestionar inicialmente o uso ordinario da nave de deportes urbanos. A administración facilitará o soporte técnico preciso para resolver as cuestións relativas á axeitada xestión que vaian xurdindo, do mesmo xeito que a equipa técnica participante no proceso participativo asesoraba e informaba sobre a viabilidade – legalidade das propostas que xurdían na fase de deseño colectivo.
- ✓ Impulso a elaboración das regras cívicas que faciliten e promovan un uso axeitado do espazo.
- ✓ Impulso da creación dunha entidade de xestión das naves integrada polas persoas usuarias e entidades representativas, da que tamén formará parte a propia administración, garantindo o uso público parte da cidadanía, partindo da “proto-asamblea”.

III. VALORACIÓN XURÍDICA:

O réxime exposto respecta a normativa analizada nos apartados precedentes deste informe, polo que procede emitir **INFORME FAVORABLE** á súa elevación á Xunta de Goberno Local.

É a miña opinión, sen prexuízo de calquera outra mellor fundada en dereito.

A Coruña, na data de sinatura do documento electrónico.

A Directora da Asesoría Xurídica.